

19/2007. (VI. 1.) KvVM rendelet

a Márkházapusztai fás legelő természetvédelmi terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés *a*) pontjában, valamint 85. § *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *b*) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva - az erdőkre vonatkozóan a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *g*) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben - a következőket rendelem el:

1. § Márkházapusztai fás legelő természetvédelmi terület elnevezéssel védetté nyilvánítom a Nógrád megyében, Bátorterenyre, Nagykeresztúr és Salgótarján közigazgatási területén lévő, az *1. számú mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 273,2 hektár kiterjedésű területet.

2. § A védetté nyilvánítás célja a területen található összefüggő fás legelő, mint tájképi típus és a mozaikos erdős-sztyepp és a mocsárréti élőhelytípusok megóvása, a védett növényfajok és a hozzájuk kapcsolódó állatközösségek életfeltételeinek megőrzése, továbbá a terület természetvédelmi célú bemutatása.

3. § (1) A terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság).

(2) A terület természetvédelmi kezelési tervében meghatározott tevékenységeket az igazgatóság és - erdő esetében - a külön jogszabály szerinti erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő erdőgazdálkodó együttesen látja el.

(3) A terület természetvédelmi kezelési tervét a *2. számú melléklet* tartalmazza.

4. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

1. számú melléklet a 19/2007. (VI. 1.) KvVM rendelethez

A Márkházapusztai fás legelő természetvédelmi terület ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai

Bátorterenyre

052/1; 053 hrsz.-ból 9,0 ha (053/9a); 053 hrsz.-ból 7,7 ha (053/9b); 053 hrsz.-ból 4,7 ha (053/9c); 053 hrsz.-ból 3,9 ha (053/10a); 053 hrsz.-ból 13,0 ha (053/10b); 053 hrsz.-ból 1,3 ha (053/10c); 053 hrsz.-ból 0,5 ha (053/10d); 053 hrsz.-ból 1,2 ha (053/12a); 053 hrsz.-ból 0,2 ha (053/12b); 054/5; 054/6; 054/9; 054/12; 054/15; 054 hrsz.-ból 0,3 ha (054/18a); 054 hrsz.-ból 5,6 ha (054/18b); 054 hrsz.-ból 65,0 ha (054/18c); 061/1; 061 hrsz.-ból 1,8 ha (061/2a); 061 hrsz.-ból 0,8 ha (061/2b); 061 hrsz.-ból 0,6 ha (061/2c); 061/3; 061/6

Nagykeresztúr

0196; 0198; 0199; 0200; 0202; 0205; 0206; 0207

Salgótarján

0303 hrsz.-ból 0,2 ha (0303/5a); 0303 hrsz.-ból 2,3 ha (0303/5b); 0303 hrsz.-ból 3,0 ha (0303/5c); 0303 hrsz.-ból 5,6 ha (0303/8a); 0303 hrsz.-ból 14,7 ha (0303/8b); 0303 hrsz.-ból 5,1 ha (0303/8c); 0305 hrsz.-ból 1,6 ha (0305a); 0305 hrsz.-ból 5,3 ha (0305b); 0305 hrsz.-ból 9,9 ha (0305c); 0305 hrsz.-ból 0,9 ha (0305d); 0305 hrsz.-ból 3,2 ha (0305f); 0305 hrsz.-ból 0,3 ha (0305g); 0305 hrsz.-ból 0,4 ha (0305h); 0305 hrsz.-ból 2,4 ha (0305j)

2. számú melléklet a 19/2007. (VI. 1.) KvVM rendelethez

A Márkházapusztai fás legelő természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

Őrizze meg

- a természetvédelmi szempontból jelentős életközösségeket (fás legelőket, sztyeppréteket, mocsárréteket, cseres-tölgyeseket és patak menti ligeterdőket),
- a természetszerű élőhelyeket, különösen a fás legelők maradványait, és növelje ezek területi kiterjedését a nem őshonos fajok által uralt élőhelytípusok - főként akácosok - rovására,
- a földtani értéket jelentő feltárásokat bemutatható formában,
- a fás legelők, erdőfoltok és sztyepprétek alkotta tájképi egységet.

Biztosítsa

- a természetközeli gazdálkodási formák, kiemelten a legeltetéses nagyállattartás lehetőségét, fenntartva és javítva a terület féltermészetes élőhelyeinek állapotát,
- az őshonos, termőhelynek megfelelő fafajokkal spontán erdősülő területeken fajgazdag, önfenntartó erdők létrejöttét,
- a terület további, természetvédelmi célú kutatását, bemutatását és fejlesztését.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A gyepek, fás legelők természetvédelmi szempontból értékes életközösségeinek megőrzése, a védett és természetvédelmi szempontból értékes állat- és növényfajok állományainak fenntartása és erősítése természetvédelmi kezeléssel és hagyományos területhasználati módok visszaállításával.

- A fás legelők idős fáinak, valamint a rajtuk élő állatpopulációk megőrzése, az elpusztult idős fák pótlásáról való gondoskodás.

- A mocsári élőhelyek termőhelyi adottságainak és életközösségeinek megőrzése az ökológiailag szükséges vízmennyiség biztosításával és kaszálással.

- A legeltetés optimális intenzitásának megállapítására mintaterületek kijelölése a fás legelőkön és gyepeken, valamint a legeltetésre leginkább alkalmas haszonállatfajták kiválasztása.

- A nem őshonos fafajokból álló erdők fokozatos átalakítása őshonos, a termőhelynek megfelelő állományokká.

- Az őshonos fafajokból álló erdők biológiai sokféleségének megőrzése.

- A területen található felhagyott homokbányák rekultivációja, földtani bemutatóhelyek kialakítása.

- Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat továbbfejlesztő kutatások beindítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A természetvédelmi kezelési módokra, korlátozásokra és tilalmakra vonatkozó előírásokat - a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 30/2001. (XII. 28.) KöM rendelet 2. § (2) bekezdés c) pontjában, illetve a rendelet mellékletének 7. pontjában meghatározottak szerint - a 3.1. és 3.2. fejezet tartalmazza.

3.1. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Gyepok kezelése

- Ki kell jelölni azokat a kisebb, kedvező természetességi állapotú sztyepprétfoltokat, amelyeket tilos legeltetni. Ezek fenntartása cserjeirtással végezhető.
- A gyepterületek - a legeltetési tilalomra kijelölt sztyepprétfoltok kivételével - lehetőség szerint legeltetéssel kezelendők. A legelő állat csak szarvasmarha, juh, kecske és ló lehet. A számosállat-sűrűség az 1 számosállat/ha-t nem haladhatja meg.
- A becserjésedő gyeprészeken cserjeirtást kell végezni. Azokat a területeket, ahol a cserjeirtást elvégezték, legeltetéssel, szárazúzással, kaszálással kell kezelni. A kitermelt faanyagot, lekaszált szénát 1 hónapon belül el kell távolítani a területről.
- A természetközeli állapotú mocsárrétek, magassásosok nem legeltethetők. E területeket legalább évi egyszeri kaszálással és a széna lehordásával kell kezelni.
- A gyepok trágyázása, felülvetése, valamint szintetikus gyomirtók alkalmazása tilos.
- A szántó művelési ágú, gyenge termőképességű területen kialakult parlag legeltetéssel, kaszálással kedvezőbb természetességi állapotú gyepké alakítandó.
- A területen épületet, építményt emelni, kerítést létesíteni, nem gyepgazdálkodásból származó anyagot tárolni tilos. Kivételt képeznek a legelőgazdálkodáshoz feltétlenül szükséges épületek és építmények, amelyek a természetvédelmi érdekeket nem sértve a jelenleg is degradálódott részeken az igazgatóság eseti engedélye alapján létesíthetők.
- A fás legelők legeltetése a gyepterületeknél meghatározott állatfajokkal és számosállat-sűrűséggel történhet.
- A fás legelőkön megfelelő mennyiségű és fafajú fiatal fát vissza kell hagyni a fás legelő jelleg fenntartása érdekében. A fás legelőkön az idős tölgyek kivágása tilos.

3.1.2. Erdők kezelése

- A cseres-tölgyes állományú erdőrészekben a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokból álló erdő megőrzése érdekében az akác betelepülését, térfoglalásának növekedését meg kell akadályozni. Az erdőfelújítások során tarvágás nem alkalmazható.
- A gyertyános-tölgyes jellegű erdőrészekben a cseres-tölgyes állományoknál leírt kezelés szükséges.
- A patak menti ligeterdőkben (égeresek, fűzesek) erdőgazdálkodási munkák csak az idegenhonos fafajok visszaszorítása és az erdőfelújítások érdekében végezhetők. Az állományok vágásérettségi kora a körzeti erdőterv készítésekor 999 évre emelendő.
- Akácok esetében az elsődleges feladat az akác terjedésének megakadályozása, illetve a termőhelynek megfelelő őshonos fafajok betelepülésének, térnyerésének elősegítése. Az akác erdőrészek kitermelése után a felújítás során agresszíven terjedő idegenhonos fafajok nem

alkalmazhatóak. Ezeknek az állományoknak a termőhelynek megfelelő őshonos fajokkal történő átalakítását fokozatosan kell elvégezni.

- Az erdőgazdálkodási munkák során a természetvédelmi szempontból kiemelten értékes, az igazgatóság által kijelölt élőhelyfoltokon (sztyepprétek, mocsárrétek) keresztül a faanyag nem közelíthető és nem szállítható. Továbbá ezeken a területeken rakodó nem létesíthető.

- Gondoskodni kell a természetvédelmi szempontból értékes élővilágú tisztások felméréséről és fenntartásáról, és ezeket a felméréseket az Országos Erdőállomány Adattáron való átvezetés érdekében az erdészeti hatóság részére meg kell küldeni.

Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat az érvényes körzeti erdőterv tartalmazza.

3.1.3. Kivett területek kezelése

- A területen található földutak szilárd burkolattal való borítása vagy szélesítése tilos.

- Az árkokban csak olyan beavatkozások végezhetők, melyek az árkokban, illetve a környezetükben levő vízhez kötődő élőhelyeket nem veszélyeztetik. Az árkokban lévő faállományok kezelése csak a nem őshonos fajok visszaszorítása érdekében történhet.

- A területen található energetikai vezetékek működtetéséhez, karbantartásához szükséges tevékenységek korlátozás nélkül folytathatók.

- A területen található felhagyott bányák rekultivációja során meg kell szüntetni az illegális hulladéklerakókat. Az arra alkalmas helyeken geológiai bemutatóhelyeket kell létrehozni.

3.2. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Vadgazdálkodás

- A területen csak őshonos vadfajok tarthatók fenn.

- A vadállományt természetvédelmi szempontból elfogadható szinten kell tartani a vadgazdálkodási üzemtervben foglaltaknak megfelelően.

3.2.2. Közlekedés

- Burkolt és burkolatlan utak nem létesíthetők a területen.

3.2.3. Látogatás

- A terület gyalogosan szabadon látogatható. Az utakról gépjárművel letérni a természetvédelmi kezelésen kívül csak a területen végzett jogszerű gazdálkodási tevékenység érdekében szabad, amennyiben az más módon nem végezhető el.